

Factsheet post-COVID

Kernboodschap (**lettertype verdana 10**)

- Een deel van mensen ervaart langdurige klachten na het doormaken van een COVID-infectie. Tegelijkertijd is er onduidelijkheid over diagnose en mogelijke behandeling van post-COVID.
- Daarom ben ik blij dat gestart is met onderzoek naar post-COVID en dat er op dit moment ruime aandacht is binnen de wetenschap voor onderzoek naar alle aspecten van post-COVID.
- Op dit moment bereiden onder meer de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en het Instituut Verantwoord Medicijngebruik (IVM) een overkoepelende kennisagenda voor, waarbij nationale en internationale onderzoeken op het gebied van post-COVID worden samengebracht en geanalyseerd op hun toepassing in Nederland.
- Uit deze activiteiten zal tevens blijken of en zo ja, welk aanvullend onderzoek nodig is. Biomedisch onderzoek zal hier waarschijnlijk een belangrijk onderdeel van zijn.
- De NFU, de Federatie Medisch Specialisten (FMS), het Nederlandse Huisartsen Genootschap (NHG) e.d. stellen de overkoepelende kennisagenda op.
- Afhankelijk van de uitkomst van de activiteiten voor de overkoepelende kennisagenda zouden middelen beschikbaar gemaakt kunnen worden voor onderzoek binnen de medische specialistische zorg en huisartsenzorg, verdiepend biomedisch onderzoek en klinisch onderzoek gericht op behandeling.
- Daarbij acht ik het van groot belang om de krachten te bundelen, zowel nationaal als internationaal, om van elkaar te leren en het onderzoek en de behandelopties te versterken.

Argumentatie

- Met de huidige inspanningen op het gebied van onderzoek, beleid en ondersteuning (incl. communicatie) heb ik er vertrouwen in dat de komende periode de kennis zal toenemen en breder in de samenleving gehoor vindt, opdat de aandacht, ondersteuning en zorg voor mensen met post-COVID steeds beter wordt.
- Het is belangrijk om nationale en internationale post-COVID onderzoeken te bundelen in een overkoepelende kennisagenda.

Politieke Afspraken

Europees

- Nederland onderschrijft een belangrijke focus op post-COVID, waarbij er EU-middelen beschikbaar zijn gesteld voor zes post-COVID onderzoeken in het kader van het Horizon Europe onderzoeks- en innovatieprogramma 2021 – 2022. Daarbij merkt Nederland op dat biomedisch onderzoek hier een belangrijk onderdeel van moet zijn en dat de wetenschappers uit verschillende lidstaten intensief met elkaar moeten samenwerken.

Nationaal

¹ Motie 25295, nr. 1916, lid Omtzigt c.s.

- De motie Omtzigt c.s. (bevorderen structureel meer onderzoek)¹: U kunt hierover aangeven dat we met het veld werken aan de kennisagenda post-COVID en dat daaruit onder meer zal blijken of en welk onderzoek nodig is. Verder bevordert VWS via ZonMw studies naar post-COVID via het deelprogramma "COVID-19 aanhoudende klachten en nazorg".
- De motie Hijink en Paulusma (landelijk expertisecentrum, verzameling kennis en expertise)²: Na overleg met de veldpartijen, werken NFU en C-support de vormgeving van een kenniscentrum nader uit. Daarbij worden ook de patiëntenorganisaties betrokken.
- De motie Paulusma c.s. (biomedisch onderzoek)³: Via ZonMw lopen op dit moment achttien onderzoeken naar post-COVID, waarvan twaalf biomedisch van aard dan wel met een biomedische component Bij de kennisagenda wordt bekeken welke onderzoeken nationaal en internationaal lopen, inclusief de biomedische onderzoeken, en of aanvullend onderzoek nodig is.
- In het rapport van de Gezondheidsraad uit februari 2022⁴ wordt tevens de link gelegd tussen het Post-COVID-Syndroom en langdurige klachten na andere infectieziekten (bijvoorbeeld na een infectie met het Epstein Barr Virus (ziekte van Pfeiffer) en bacteriële infecties zoals Coxiella burnetti (Q-koorts) en Borrelia burgdorferi (ziekte van Lyme). In dit advies kwam naar voren dat een deel van de patiënten met deze infectieziekten nog maanden tot jaren na de acute fase van de infectie last hielden van vermoeidheids- en benauwdheidsklachten, psychische problemen en een verminderde kwaliteit van leven.

Feiten en cijfers

- Onderzoeken door ZonMw
VWS financiert via ZonMw onderzoek naar de diagnostiek, behandeling en organisatie van zorg van post-COVID. Hiervoor heeft ZonMw het deelprogramma 'COVID-19 aanhoudende klachten en nazorg' gestart. Voor het deelprogramma is in totaal € 7,81 miljoen beschikbaar gesteld met een looptijd van 2021 t/m 2024.
- LongCOVID-onderzoek RIVM
Het RIVM onderzoekt met het LongCOVID-onderzoek⁵ de lange termijn gezondheidsimpact van COVID-19, als onderdeel van het brede COVID-programma van het RIVM. Hiervoor is ca. €1 miljoen voor begroot in het COVID-programma van het RIVM voor de periode van 2021 t/m 2023.
- Onderzoek C-support
Ook zijn er middelen beschikbaar voor onderzoek vanuit het budget voor C-support, dit betreft ca. € 0,5 miljoen over de periode 2021 t/m 2023.

Achtergrond

- Ik acht wetenschappelijk onderzoek, waaronder biomedisch onderzoek, zonder meer nuttig om tot een diagnose en behandeling te komen.
- De politiek, media, onderzoekers en zorgpersoneel benadrukken al enkele maanden het belang van meer biomedisch onderzoek naar post-COVID.
- Zij geven hierbij aan dat dit in het buitenland (Verenigde Staten, Duitsland) al op veel grotere schaal gebeurt.

¹ Motie 25295, nr. 1916, lid Omtzigt c.s.

² Motie 25295, nr. 1892, leden Hijink en Paulusma

³ Motie 25295, nr. 1909, lid Paulusma c.s.

⁴ [Advies Langdurige klachten na COVID-19 | Advies | Gezondheidsraad](#)
[Advies Langdurige klachten na COVID-19 | Advies | Gezondheidsraad](#)

⁵ [LongCOVID-onderzoek | RIVM](#)

3 - 11

5.1.2i Concept